

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 9. februarja 2017 - Leto XXVII, št. 6

stran 2

KATEDRA BO POMAGALA UČITELJEM

Nova mlada pedagoga na seniški šoli
stran 3

Odavle redline po cejlom svejti
stran 4

Spominsko leto Jánoša Brennerja
stran 10

SVETEK SLOVENSKE KULTURE

8. februar je svetek slovenske kulture. Tau je den, gda je mraru slovenski pesnik France Prešeren. Slovenija, gda je gratala samostojni rosag, si je za svojo himno vöodebrala sedmo kitico njegve pesmi Zdravljica. »Živé naj vsi narodi.../Éljjenek mind a nemzetek...«, se začne slovenska himna.

Kak interesantno! Den vogrske kulture (22. januar) je tö vküpzvezani z vogrsko himno. Tau je den, gda je pesnik Ferenc Kölcsey zgotauvo pesem Himnusz, stere prva kitica je gratala vogrska himna. Isten áldd meg a magyart.../Bog, blagoslovi Madžare...«, se čüje prva vrstica. Pri svetkaj je razlika v tom, ka je na Vogrskom 22. januar delovni den, 8. februar pa je v Sloveniji državni svetek (állami ünnepe), gda lidam nej trbej delat titi, majo fraj den. Na te den podelijo najvišeše nagrade pa priznanja tistim, steri se trüdiyo za kulturo. (Prešernovo nagrado, nagrado Prešernovega sklada.) Zakoj Slovenci tak poštüvajo te den pa kulturo? Vejdrík zatok, ka je kultura pomagala, ka so gorostali kak narod (nacija) v tisti cajtaj tö, gda so ešče nej meli svojga rosaga. Nam pa, ka smo gezero lejt ostali Slovenci na Vogrskom.

Den slovenske kulture (ali Prešernov den) smo v Porabji svetišli najprvin na začetki 80-i lejt prejšnjoga stoletja. Za tau je dala idejo Katedra za slovenski gezik v Somboteli na visoki šauli, na steroj je te bila slovenska lektorica dr. Zlata Vokač. Ona je mejla svetešnji guč v Sakalovci v kulturnom daumi, steri je biu puni do zadnjoga kauta. Zvün študentov, steri so se tistoga ipa včili na visoki šauli, so v programi gorstaupili šaularge iz Porabja pa sakalauvska folklorna skupina. Leko, ka so lidgé vse nej razmeli, ka njim je dr. Vokačeva gunčala o Prešernu pa Petöfiju, dapa tau so čütüli, ka je kultura pomembna (fontos) v žitki vsakšoga naroda, ešče bole ške v življenji tistoga tala naroda, steri živi zvün meja. Takšni svetki slovenske kulture, stere je organizirala sombotelska katedra, so bili po drugij vasnicaj v Porabji tak dugo, dokeč so se nej ustvaurile naše organizacije. Najprvin Slovenska zveza, te pa Državna slovenska samouprava. Na konci devetdeseti lejt se je razcvetejla kultura po Porabji, gratale so nauve skupine (gledališke, pevske, folklorne... vözraščene pa mlašeče), vsepovsedik so je zvali gorstaupit, največkrat v Slovenijo, ka so tam tö vpamet vzeli, ka zvün Avstrije pa Italije na Vogrskom ešče tö gestejo Slovenci. Dobili smo Slovenski dom, Radio Monošter, mednarodno likovno kolonijo... Tisti petnajset, dvajsti lejt je rejsan prineslo rezultate na kulturnom področji. Srečni pa veseli smo bili, če smo kaj dosegili, če smo leko gorstaupili, če je na slovenske programe prišlo puno lidi.

Na gnes smo malo nazaj staupili, kak če bi nej bilau več elana (lendület). Členi v skupinaj s(m)o starejši gratali, mlade (stere že dostakaj drugo brigaj) je težko vcüjpotegniti, vse menje je pozvanj na nastope, ranč tak lidi na programe, kakoli si organizacije vözmislijo nauve forme, nauve programe.

Vse tau je povezano z našo slovensko zavestjo (stera s starejšimi generacijami pomalek mira), s tejm, kelko se čütümo ešče za Slovence. Dapa tau je že druga »nauta«, o tom gnauk drgauč, ka neščem pokvariti svetek.

Zatok pa, če si leko na pausadbo vzemem pa prejknapišem prvo vrstico vogrske himne: Baug, blagoslovi Slovence ob svetki slovenske kulture!

Marijana Sukič

KATEDRA BO POMAGALA UČITELJEM

V prostorih Državne slovenske samouprave (DSS) na Gornjem Seniku je minuli teden tekla be-

bodo otroci na koncu imeli kaj od tega, predvsem pa, da se bodo z veseljem učili. »Dobro vemo,

je potrebno izboljšati. Roman Gruden je poudaril, da je v preteklosti prihajalo do »komunikacijskih šumov«, zato je prav, da je prišlo do takšnega srečanja, saj je potrebno izmenjati informacije in skupno poiskati rešitve, ki bi pripeljale do večje učinkovitosti učenja slovenskega jezika. »Slovenska katedra mora biti prisotna na porabskih šolah, saj ji bo to tudi omogočilo, da pripravi ustrezen program, namenjen porabskim učiteljem,« je izpostavil Gruden in zagotovil, da bo MIZŠ poskrbelo, da bodo deležni tudi pomoči Centra za slovenščino, ki je v zadnjem obdobju izdal nekaj novih gradiv. Tudi slovenski lektor naj bi poslej bolj aktivno pomagal učiteljem dvojezičnega pouka, ki se jezikovno izpopolnjujejo v Sombotelu.

Učitelji in učiteljice dvojezičnih šol so se zbrali v dvorani Državne slovenske samouprave na Gornjem Seniku

sesta tudi o tem, kako izboljšati učinkovitost pouka slovenskega jezika in dvojezičnega pouka na porabskih narodnostnih šolah. Na strokovnem srečanju, ki ga je pripravila višja svetovalka za šolstvo Slovencev na Madžarskem Valerija Perger, so se porabskim učiteljem za omizjem pridružili: predavateljica slovenske katedre v Sombotelu Elizabeta Emberšič in Ibolya Dončec, lektor slovenskega jezika Jernej Ključevšek ter Roman Gruden z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ). Zbrane sta pozdravila tudi generalni konzul RS v Monoštru Boris Jesih in predsednik DSS Martin Ropoš.

da slovenska katedra obstaja že več kot trideset let. Res je veliko učiteljev, ki poučujejo v Porabju, študij končalo pri nas, toda po

Valerija Perger: »...učitelji potrebujejo nova znanja in nasvete, kako se lotiti učenja slovenskega jezika...«

Predavateljici slovenske katedre v Sombotelu Elizabeta Emberšič in Ibolya Dončec ter lektor slovenskega jezika Jernej Ključevšek

Po besedah Valerije Perger bi bilo sodelovanje s slovensko katedro dobro in koristno, saj učitelji potrebujejo nova znanja in nasvete, kako se lotiti poučevanja slovenskega jezika, da

koncu študija konkretnih stikov z njimi nismo imeli,« je priznala Ibolya Dončec, ki kot novinarka večkrat pride na šole, zato se dobro zaveda, da je jezikovno znanje učencev zelo šibko in ga

Na sestanku smo slišali tudi to, da porabsko narodnostno šolstvo nujno potrebuje strategijo, ki bo vsebovala tudi kadrovske potrebe obeh dvojezičnih osnovnih šol. Po mnenju Valerije Perger bi se tega dela morala lotiti DSS kot vzdrževalka šol oziroma njena šolska komisija. »Kadrovskih problemov se ne da reševati stihijsko. Seveda bomo vsi iz Slovenije, ki delamo na tem področju, z veseljem pomagali. Pomembno je sodelovanje vseh - ne samo med nami, znotraj šolskih vrst -, ki delajo na tem, da bi se slovenski jezik obdržal. To je namreč osebna izkaznica, zaradi katere bodo Slovenci v Porabju ostali Slovenci,« je še izpostavila Pergerjeva.

Tekst in fotografije: Silva Eöry

NOVA MLADA PEDAGOGA NA SENIŠKI ŠOLI

»Gospa učiteljica, javim, številno drugega razreda je osem, nihče ne manjka« - je natanko opoldne zazvenelo iz otroških ust v telovadnici Dvojezične osnovne šole Jožefa Košiča na Gornjem Seniku. Učenci dveh najnižjih razredov so peto šolsko uro tistega dne začeli z velikim veseljem, kajti razgibanje pri pouku telesne vzgoje je zmeraj vir dobrega razpoloženja.

S slovenskimi ukazi - ali bolje rečeno navodili - sta jih usmerjala učiteljica razrednega pouka Gabriella Labritz in učitelj-asistent iz Slovenije Nino Gumilar. Oba mlada pedagoga razen ljubezni do dela z otroki združuje še to, da sta na večji porabski dvojezični osnovni šoli redno zaposlena od lanskega septembra, začetka šolskega leta 2016/2017.

»Povem nalogo v slovenščini, če pa je potrebno, povelje prevedem v madžarščino - čeres ne razumejo. Večinoma pa otroci že razumejo. Kakšno drugo nalogo pove Nino, ali pa si izmisli kakšno slovensko igro. Z otroki se igramo v slovenskem jeziku, tako si lahko bolje zapomnijo slovenske besede« - je potek šolske ure predstavila Gabriella, ki je doma prav z Gornjega Senika. Tukaj je končala osnovno šolanje, po maturi v Monoštru pa se je napotila v Maribor. »Za pedagoški študij sem se odločila zato, ker imam rada otroke. V Slovenijo pa me je vodila pot zaradi tega, ker sem se vseskozi učila slovenščino in se mi je zdelo, da se bom jezika najbolje naučila v Sloveniji - kjer lahko slišim, kako ga govorijo« - nam je razloge za svojo odločitev razkrila mlada učiteljica. Njenim slovenskim ukazom so seniški šolarji sledili takoj. »Zelo sem zadovoljna, da sem dobila službo v rojstni vasi. Sem lahko pridem peš ali s kolesom, ne potrebujem vožnje. Svoje kolege poznam iz otroštva, ne-

katere sedanje sodelavke so me celo poučevale. Do sedaj pa sem spoznala že tudi otroke.« Šolarji so pri uri telesne vzgoje skakali, tekali in hodili »kot palčki« in »kot velikani«. Gabriella Labritz dobiva pomoč od bolj izkušenih sodelavk. »Prakso dobimo takrat, ko

Seniški učitelj-asistent Nino Gumilar

smo dejansko na šoli. Ko v razredih izvajamo pouk. Kolegice mi veliko pomagajo, mi svetujejo in tudi otroci so prijazni. Zelo jim je všeč, da lahko vse razložim v slovenščini in tudi takoj v madžarščini.

Učenci razumejo skoraj vse slovenske ukaze v telovadnici

Veliko se igramo.« Mlada učiteljica razrednega pouka v tem šolskem letu poučuje večinoma dvojezično telesno vzgojo in deloma spoznavanje slovenstva, v madžarščini pa predaja znanje matematike oziroma pomaga učencem napredovati s pomočjo dopolnilnega pouka. Sama si želi poučevati tudi slovenščino v nižjih razredih. »Kadar smo nekje začetniki,

se moramo ogromno vsega naučiti« - poudarja ravnateljica večje porabske dvojezične šole Ildiko Dončec Treiber in dodaja: »Nekaj smo študirali in se učili na šolah, mnogih stvari pa se je treba priučiti v vsakodnevnem življenju. Gabriella je zelo pridna in aktivna, lepo se dá z njo sodelovati in se bo delu zagotovo privadila.«

O novi kolegici je ravnateljica še pristavila: »Domačinka je, naša nekdanja učenka, kar nas še posebej veseli. Njena dodatna prednost pa je, da je diplomirala v Sloveniji. Tako ji vsakodnevno sporazumevanje v slovenskem jeziku ne predstavlja težav.«

Po končani šolski uri telesne vzgoje smo srečali učitelja-asistenta Nina in učiteljico Gabriello že v zbornici. Njun pogovor je potekal v slovenskem jeziku, pogosto kar v porabsko-prekmurski govorici. »Najbolj pomembno je, da se lahko učenci in učitelji z asistentom Ninom pogovarjajo izključno v slovenskem jezi-

ničane pa je bil položaj nov. »Učitelji in učenci nismo vedeli, kaj nas čaka. Zdaj že lahko trdim, da smo ga sprejeli z veseljem. Postalo je samoumevno, da se z njim pogovarjamo samo slovensko« - je izpostavila ravnateljica in dodala, da zaposlovanje učitelja-asisten-

Mlada učiteljica Gabriella Labritz se je vrnila v rojstni kraj

ta ne bremeni šolskega proračuna. Njegovo dejavnost namreč financirajo s sredstvi skupnega štiriletnega projekta (ESS) s pomurskimi Madžari ter z dodatno pomočjo slovenskega šolskega ministrstva.

Nino Gumilar je na Gornjem Seniku zaposlen v polnem delovnem času. »Zaradi dveh razlogov sem tukaj na tej šoli: prvi je zaposlitev za nekoliko daljše obdobje. V Sloveniji sem bil namreč zaposlen začasnno in menjaval šole. Meseca septembra se je tukaj pojavila ta priložnost, in tudi sicer sem bil že v lanskem šolskem letu od aprila do junija začasen učitelj-asistent v poskusnem obdobju. Drugi razlog je torej, da sem nekoliko že poznal tukajšnje razmere.«

V preteklem obdobju je bil mladi pedagog največkrat prisoten pri popoldanskih aktivnostih, dela v razredih v tolikšni meri še ni poznal. »Največji izziv zame je bila madžarščina, kajti sam nisem govorec tega jezika. Med drugim sem se moral spoprijateljiti tudi s tem - zame tujim - jezikom. Danes težko namreč še govorimo o slovenščini

kot narodnostnem jeziku teh učencev. Prej gre za govorico starih staršev. Imajo pa šolarji pozitiven odnos do tega jezika, se ga radi učijo, se ga poskušajo naučiti. Najbolj pomembno pa je, da so me sprejeli« - se je nasmehnil Nino Gumilar.

Obiskali smo ga pri šolski uri slovenskega jezika v 5. razredu, ki se ga udeležuje vselej v spremstvu kakšne domače učiteljice, tokrat Szilvie Kocsis. Učencem je pripovedoval o prazniku slovenske kulture in seveda ni mogel mimo Franceta Prešerna. Šolarji so pridno pisali na tablo besede, ki jih jim je priklical pesnikov portret: »pesem«, »pesnik«, »himna«, »O, Vrba«, »sonet« in še kaj. S svojimi otroškimi soprani so zapeli celo himno Zdravljico.

»Sami smo mnenja, da je tudi komunikacija izven učilnic zelo pomembna. Prav zaradi tega se nekako vsi učimo jezika, da bi ga uporabljali tudi izven učilnic, izven javnih besednih položajev« - poudarja mladi učitelj-asistent in dodaja: »Je pa moja poglavitna dejavnost timsko poučevanje slovenščine skupaj z domačimi pedagogi od prvega do osmega razreda. Poleg tega pomagam predvsem tistim učiteljem, ki niso naravni govorci jezika.«

Stara ljubezen Nina Gumilarja ostaja gledališki krožek: »Tukaj sem somentor z ravnateljico, s katero sodelujeva že tri leta. Veselim se učencev, ki so pripravljeni sodelovati pri tej skupini. Vsako leto pripravimo skupno igro, ki jo potem predstavimo tudi širši javnosti.«

Prihod mladih slovenskih pedagogov na gornjeseniško šolo predstavlja žarek upanja: po odhodu starejše generacije učiteljev slovenskega jezika bosta morda še naprej vplivala znanje (skoraj pozabljene) materinščine v glave učencev.

-dm-

PREKMURJE

NAJ PROSTOVOLJCI

Pravijo, ka živemo v kajtaj, steri so gli nej najlepši, vej pa gnesden človek bole gleda na tau, kak de njemi šlo, pa ne brodi telko na drüge. Samo ka tau furt ne drži, spoj pa nej za vse lidi.

V Murski Soboti so razglasili naj prostovoljce (önkéntes segítők) za 2016. leto v varaškoj občini. Na poziv župana Aleksandra Jevška, steri je priznanja tüdi podejlo, je prišlo več predlogov. Komisija se je tak odlaučila, ka raztala priznanja v štiri kategorijaj. Naziv Naj prostovoljka 2016 je dobila Cvetka Vereš, predsednica dobrodelnoga društva Pomagajmo odprtih src in predsednica Večetničnega, kulturnega, izobraževalnega, turističnega in športnega društva Bakovci. Vereševa vküper z drügimi člani društva pomaga socialno ogroženim (veszélyeztetett) držinam in lidam, nej samo v Prekmurji, liki po cejlj Sloveniji in tö v drügi rosagaj. Za naj prostovoljno društvo so razglasili društvo tabornikov Rod Veseli veter, stero pauleg toga, ka mlade vči, kak trbej živeti v sožitji z naravo, aktivno dela tüdi na humanitarnom področji. Dijaki in zaposleni na Srednji zdravstveni šoli Murska Sobota so daubili priznanje za Naj prostovoljno organizacijo v leti 2016. Pomagali so pri dosta dobrodelnij akcijaj, odijo pa tüdi na obiske k lidam, steri živijo v domauvih za starejše. Za Naj prostovoljni dogodek v preminaučom leti je bila vöodabrana dobrodelna akcija Pomagajmo Luni Sofiji, stero sta pripravila Krajevna skupnost Krog in Športno, kulturno in turistično društvo Kroške tikvi. Z akcijo so zberali peneze za osemletno dekličino, stera je nücala operacijo srca v Izraeli.

Čestitka vsem dobitnikom priznanj. Lepau bi bilou, če bi meli ške več takši lidi in organizacij.

Silva Eöry

Matjaž Korenjak in kürtöskalács

ODAVLE REDLINE PO CEJLOM SVEJTI

Brodim, ka kürtöskalács v Porabji vsi poznate, brodin pa tüdi tau, ka vas nega dosta, steri bi znali, ka je s pomočjouv té voutle pogače prekmurska firma, stera se zové Ko-ordinator, napravila zgodbo o uspehi (sikertörténet).

»Ideja je nej bila moja, liki od moje poslovne partnerke Angležinje Louise Samuel, stera že neka kajta žive v Prekmurji. Ona je gnauk na Balatoni bila, pa je vidla, ka gé en dugi red in vsi čakajo na nekše gesti. Postavila se je ške sama v red in küpila kürtöskalács. Te je ona dobila idejo, ka bi ona neka takšoga odavala tü v Prekmurji,« začne pripovedavati Sobočanec Matjaž Korenjak in cujda: »Ona je že te mejla en takši rejdlj za pečti. Gda je šla na mordje, sam ges pri njej na vi-kendi v Fokovcaj na Goričkom dva kedna vöspobavo recepte. Te smo napravili ške auto, s sterim smo se vozili okauli in pekli na senjaj in ob podobnih prilikaj. Te je ške spadnola ideja, ka pa če bi mi odavali redline za pečti kürtöskalács. Ob pomauči interneta sam v Székesfehérvári najšo enoga inženera, steri se je s tem spravlo, in on je zdaj že sedem lejt naš poslovni (üzleti) partner. On je že te odavo té redline, liki samo na Vogrskom. Tak mammo ške gnesden zgučano, ka na Vogrskom on odavle, mi pa v drügi rosagaj.«

Ob pomauči internetne strani (www.kurtos-kalacs.com) prekmurska firma zdaj odavle té redline po cejlom sveti. Največ toga küpijo takši, ka majo vogrsko korenje, tretja ali štrta generacija Madžarov. Tau so takši, steri že nekši mali biznis majo ali pa ga škejo odprejti: »Nas najdejo na interneti, tam tö vidijo, kaše redline odavamo, pa jih naročijo (prištöla-jo). Eni pa tüdi pridejo k nam, ka mammo, kak mi pravimo, akademijo, in jih včimo kak se kürtöskalácsi napravijo in spe-čejo. Z Louise tak približno trikrat na leto deva tüdi po svejti,

ka pokaževa, kak se tau dela. Tau pa so takši bogati kupci iz Azije in arabski rosagov, steri nama plačajo vse, tüdi karto za fligara. Tam sva te tak skor en keden, ka prva tam probava

nücamo. Vala baugi tüdi, ka mammo avtocesto, tak ka dobri dvej vöri ponücam, ka se pripelam do Székesfehérvára.« Sogovornik vüpanje ma, ka de firma ške naprej dobro stala. V

Matjaž, drügi s prave, v družbi sodelavke Louise in dvej pajdašov

tisto melo, ka jo majo oni, pa te jih začneva včiti, kak se peče. Mela je najbole fontoška, zatau včasi že prva prosiva, ka nama vzorce (minte) pošlejo, ka jo prva že doma sprobava.«

začetki leta je furt malo slabše šau posel, té januar pa je biu dober. »Brodim, ka ja tüdi tau fontoško, ka mi skrbimo za naše stranke (ügyfél). Gda oni küpijo mašino, jih mi ne pozabimo. Če

S pajdaši iz Kambodže pred največšo versko zidino na sveti, templon Angkor Vat

Firma Ko-ordinator pauleg redlinov in vsega, ka dé cuj k njim, po nauvom odavle tüdi melo, kürtöskalács mix. »Tisti, steri jo küpi, mora ške 75 procentov mele dati cuj, pa te je tau prava mela, ka leko z njauv napravi kolač,« raztolmači Matjaž Korenjak, steri zna, ka brez interneta in Evropske unije toga posla ne bi mogli delati: »Eni radi šinfajo Evropsko unijo. V našem primeri je tau božji dar, ka leko redline normalno prejk granice pripelamo, pa tüdi kakši ekstra paperov ne

se njim kaj pokvari, jim tisti tau brz pošlemo. Če majo kakšen problem, ga vküper rešavlemo,« pove Matjaž Korenjak, steri se je zdaj z držino - partnerko Vido in trejmi mlajšimi - prese- lo na Štajersko, v Vitomarce. Naš sogovornik je do zdaj pre- odo zanimivo pout. Gda je mlajši biu, je škeu biti sodak. In tak je študejro obrambo- slovje na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Samo te, gda je sodačijo slüžo, je vido, ka on ne bi biu dober oficer: »Oča in mama sta nej bila preveč sreč-

na, vej pa se že te nej dalo samo tak najti slüžbe. Neka mesecov sam isko, te pa sam se odalu- čo, ka neka napravim. Furt sam meu željo, ka bi šau v Kambodžo. Gledo sam tisti film, Polja smrti, pa dosta drügi filmov o bojni v Vietnami, in tak me je vlejtko v Azijo. Po diplomi sam šau za dva mejseca v teva dva rosaga, te, gda sam prišo domau, pa sam po interneti isko nevladne organizacije (civil szervezetek), za stere bi leko delo. In tak so mi odpisali eni iz Amerike, ka leko v Kambodžo dem včit mlajše angleški gezik. In tak je tüdi bilou. V eni vesnici, pozabljeni od Boga, vej pa je tam nej bilou elektrike in vode, sam pou leta včiu mlajše.«

Človek doživé civilizacijski šok, da pride nekam, gé nega tistoga, ka je vcüjvčeni doma. »Meu sam en posvejt, steri je delo na akumulator od autona, tak ka sam leko bar šteu knjige. Nejso me motili nej telefoni in nej računalnik, tak ka sam leko brodo tüdi sam o sebi. Prejk dneva sam biu v šauli, vsakši drügi keden pa sam šau v glavni varaš, Phnom Penh. Tam sam se leko normalno stušero, pa domanjin mail poslo, ka sam živ in ka je z menov vse vredi,« pove Sobočanec in raztolmači, ka so v tisti vesnici dobro skrbeli za njega, vej pa je meu enoga varnostnika (biztonsági őr), pa tüdi küjarco Sino, stera je znala angleški. In z njauv sta ške gnesden v stiki. »Ona ma zdaj dvej čerki, steri vi odita v šaulo in ges jima vsako leto pošlem neka penez, ka si te leko malo več privouščita. Moren prajti, ka majo zdaj že več asfalterani poti, v vesnici je prišla tüdi elektrika, tak ka njim dé malo boukše kak prva,« pravi Matjaž Korenjak, steri je nej pozabo na svojo željo, ka bi se v Kambodži šau ekološki turizem. Če de meu gnauk svejta zadosta penez, de postavo par mali ramov, v steri bi spali turisti.

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv

Vsikdar nika štibram (2)

- Tetica Brgauncin Mariš v Števanovci, med zidanjom rama sta že tri mlajše ranili. Kak sta zandoleli?

»Dja, po srmačkom, tü so nej vej ga baug kak odli zravnjani. Kak smo mogli, tak. Mauž je delo na panaufi v Varaši, pa gda je z dela domau prišo, je üšo delat kaulakvrat po ramaj vse kaj popravlat, tišlarsko delo. Pa starištje so nam pomagali rániti mlajše. Dja sam té tü doma delo, pa sam odo tak k ramaj pomagat tü delat, okapat sam odo, žetvo delat, kromča vökopat, sam dosta odo vse nakraje. Gda so pa mlajši že vekši bili, je ležej bilau. Gda sam dja üšo delat, sam njim doma pravo, ka stero njivo morajo vö

v dvaura. Eto ranč nisterin den so se rece bile pa sam tak brž üšo, sam sto na njé titi, ka njim ta siplem ednoga, pa sam spadno, ta sam zleto. Nej sam mogo gora staniti. Probo sam, probo sam, že večer bijo, ka mo pa zdaj, ne morem gora staniti. Ništje nej doma bijo, nin sam se nej mogo prijati. Te sam se nikak kaulek obrno na rotjé pa sam se té gora potegno. Nika mi je nej bilau, depa rokau sam si že dvakart strau, gda sm tü spadno.«

- Ka pa vašoj čeri sin, steri Boga slöjži v cejlom življenji, vas kaj leko gora zišče?

»On trno ne odi, nikdar nejma časa. Marika tü pravi, gda domau pride vsakši tjeden, tü samo telko, ka pride, kaj tá, pa že dé tanazaj. Dja sam gnauk bijo pri njem na gledanja, gde je zdaj v slöjžba, fejs se mi je vidlo.«

- Brgauncina Marika, ti furt hvališ svojo mater, ka vse ta opravljajo eške, - se obrnem k čeri, stera ovak v Varaši živé.

»Ja, moja mama spoj dosta déla, od sprtolejtji do djeseni je z nami na njivi. Lani je tü z nami sadila kukarco, kromče, droberdje, cejli den je na njivi bila. Korili smo se že ž njauv, aj dé domau, ka je vrauče bilau. Depa nej pa nej! Eške je ona čemerna bila, ka zakoj njau domau ženemo, zakoj go ne njamo.«

- Pa mati kak ladajo tisto krepko sonce?

»Pa té eške ona bola gora zravnjana kak mi, pa v črnem odi, ka žaliva, tisto je eške bola vraučo. Pa dosta ranč ne pidjé, ka furt ji pravimo, ka mora dosta

Brgauncin Mariš v lübezni živi pri svojom sinej, na kejpi z vnukicov od čeri, z Nelli Köncz

okopati. Vej Marika eške nej delala, litji dva pojbiča Toni pa Zoli. Tistiva sta vcuj stanila, smo meli kromče osipavati, domau pridem, pa sta njeva sama ta zgotovila. Dosta sta pomagala délati.«

- Kak ste ji ranili gora, ka so vas tak baugali, so radi delali pa so vam nikdar nej gončali nazaj?

»Dja, tak smo je včili pa so tak bili vcuj navčeni. Ka smo prajli, so vse z dobre vaule naprajli. Trno so vrli bili.«

- Pa tau je gnesden tak, ka vas fejs gora primajo. Radi ste, ka je menši sin doma zido vcuj ižo?

»Dja, tau je fejs dobro, ka sam nej sam. Odijo domau vsi, dosta pomagajo tü. Zoliva pojep tü dosta pomaga, ka je tój z očom, nej pri materi. Marika pa vsikši tjeden pride. Te že vsikdar gledam vö na okno. Ona mi dosta pomaga, mi kaj sčisti pa vsefale drügo delo, vej de gnes tü mogla rediti drauvna drva, ka nejmam že.«

- Ka pa k meša eške leko odite tak daleč ali že samo doma molite?

»Dja vsigdar kaj prosim, zdaj tü molim za tau, aj samo dočas živem, ka leko s postele dola dém. Dja eštje vsikšo nedelo dem k meša, tadola do poštijé, do busa pridem pejštji. Pa dugo sam odo vcejlak pejštji, ka sam nej sto z busom titi. Depa zdaj sam se že tak vcuj vzeo, tój ta nota na poštijó idem, taum pa té z busom. Nazaj vö je malo težko po brdjej, depa pomalek vö pridem. Z botom dém tadola, pa si bot taum spodkar ta dejem pa te pomalek vö idem z botom. V zima sam do tejsa mau tü odo, depa zdaj vej m že namo (ne bom) üšo, ka so mi nodjé takšne nikšne slabe. Malo je sklisko pa spadnem. Dostakrat spadnem tój

piti, pa pravi, ka ona nikdar nej žedna, tak go furt na silo moramo trucati, aj pidjé. Depa ona néde dola z njiva, z nami dé na njivo, z nami dé podné domau, eno vöro smo doma pa pá tanazaj do večera. Kromče beré z nami gora, pridjijba se cejli dén.«

- Vi se té pomalek leko skrijate pri njej.

»Buma, leko, ka je nam fejs vraučé pa mi tjelkokrat se moramo vözravnati, gora postaviti, litji ona nej, cejli nemili dén je na njivi. Trpi pa dela cejli den, pa njej je tau etak dobro. Pa hvala Baugi nej betežna pa ranč tak nidar nej bijla.«

- Tau je velka sreča, ka se z mladimi tak lepau porazmejo, ka nej?

»Ja, oni so spoj dobro tá. Vsakši zránjek go poglednejo, večer k njej déjo, vodnék so pa furt vtjüper. Vanej so na dvaura, cejli den kaj delajo, moj brat, Zoli tü furt kaulek rama kaj dela pa ona tü ž njimi vanej. Tak, ka so vtjüp cejli dén. Telko je sama, gda večer nota dé, ovak so cejli dén vsi vküper.«

- Kak pa z domanjim vnukom, Zolinom?

»Oh, njéva sta spoj dobriva, on je spoj za mamó, spoj je dober za njauv, on dé zazranka furt ta prejk, té ma že kavé stjöja pa ga vtjüp spidjéta. Pa večer, gda domau pride, tau je prvo, ka nota dé k njej, ka go pogledne. Ja, mama ga tü spoj rada ma, pa on njau tü. On je z očom austó, pa gda se je eške včijo, mama ma je furt vse pekla, pokaraje, ona ga je fejs gora prijala, se dosta spravkala z njim. Tau ji zdaj trno lepau nazaj slöjži, go fejs poštojva pa go rad má.«

Kejp pa teskt: Klara Fodor

ŽELEZNA ŽUPANIJA

BAUKŠE JE V VARAŠI?

V Železni županiji 14 % lüstva po mali vasnicaj žive, tau so tiste vasi, stere menja kak 500 prebivalcov majo. Gnesden tak vögleda, ka se mladina iz tej mali vasnic nutra v varaš vleče, pa nej samo zavolo slüžbe, liki zato, ka po vasaj većinoma samo starejši živejo. Drügo pa tau, ka se stare rame ne splača küpti pa obnoviti, zato ka če vse vküpzračunajo, bola se splače v varaši stanovanje küpti. Zavolo tauga male vasi pomali mirajo, pa če se je tau gnauk začnilo, potistim je že težko staviti. V tej vasnicaj se prazni rami tö spoj težko leko odajo, je tak, ka več lejt trbej čakati. So taše vasi, gde eden ram za telko odajo kak v Budimpešti plačajo za eden kvadratni mejter. Stari rami se najbola naletja odajo paulék pri avstrijski meji, v okaulici termalni kopališč pa na turistično popularni destinacijaj, kak je Örség/Stražna krajina pa tiste vasi v Porabji, gde so rami razstraušeni po brgaj. V raziskavi se tau tö vidi, ka po varašaj cejne ramov pa stanovanj dejo gor, po vasaj so pa vsigdar bola fal. Kak te male vasi vsigdar bola vömirajo, po varašaj pa vsigdar več lüstva baude, pa od dneva do dneva več avtonov, tau za par lejt velka problema baude. Nej samo zavolo prometa pa parkiranja, liki zato tö, ka vsigdar več dina baude v lufti, etak pa varaške več nedo za živeti.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Sprejem diplomatskega zbora

Predsednik republike Borut Pahor in premier Miro Cerar sta na sprejemu diplomatskega zbora poudarila pomen ohranjanja mednarodnega miru in varnosti ter se v okviru tega zavzela za posodobitev zveze Nato in Slovenske vojske.

Tako kot Pahor je tudi Cerar poudaril pomen zagotavljanja sredstev za varnost, tudi v okviru zveze Nato. V imenu diplomatov je spregovoril doajen diplomatskega zbora, apostolski nuncij v Sloveniji Juliusz Janusz, ki je zagotovil, da so vsi njegovi sodelavci v diplomatskem zboru pripravljeni okrepiti in izboljšati različne odnose svojih držav s Slovenijo.

Sprejem za bronaste rokometaše

Slovenske rokometaše, ki so na svetovnem prvenstvu v Franciji osvojili bronasto medaljo, so najbolj zvesti navijači pričakali že na zagrebškem letališču, v Ljubljani sta jih sprejela predsednik vlade Miro Cerar in ministrica za izobraževanje, znanost in šport Maja Makovec Brenčič, nato pa so se odpravili še pred ljubljansko Mestno hišo, kjer so jim pripravili sprejem. Tam se je zbrala velika množica ljudi, opremljena s slovenskimi zastavami, baloni in napisi. Po osebju so na oder v središču Ljubljane zakorakali vratarji, nato še ostali igralci, vsakega posebej je toplo pozdravil ljubljanski župan Zoran Janković. Kot zadnji je na oder prišel selektor Veselin Vujović. »V imenu ekipe bi se vam rad zahvalil za tale lep sprejem. Brez besed sem, tega še nisem doživel, zelo sem vesel, da nam je uspelo, kar nam je uspelo,« je dejal kapetan Vid Kavtičnik, Vujović pa je dodal, da si Slovenija zasluži takšne fante, nato pa se pošalil, da igrajo samo zadnjih deset minut, ker jih trenira Črnogorec.

KDOR IMA CVETLICE RAD.../STO MA RAUŽE RAD...

PRVE SETVE

Star pregovor pravi, da kar svečana ozeleni, se rado posuši, zato nič ne skrbite, če bo zima trajala še nekaj časa. Februar je mesec, ko že lahko načrtujemo, kaj in kje bomo sejali in sadili. Zima je ravno pravi čas za razmišljanje in zbiranje idej.

Najprej preverimo zalogo semen in njihovo kalivost, nato poskrbimo za zgodnjo setev. V zabojčke na okenski polici ali v multipak lončke sejemo zgodnje zelenjadnice, kot so zelišča: zelena, peteršilj, koper, šetraj, majaron, bazilika, solatnice, konec februarja pa papriko, čili, 14 dni za tem še paradižnik. Sejemo lahko tudi cvetoče enoletnice.

Da pa boste imeli tudi za prihodnjo zimo cvetje, vam priporočam setev različnih slamaric, krilatih mrežic (stati-ce), gomfren, pajčolank in skabioz. Substrat za setev mora biti zračen in rahel ter ne preveč bogat s hranili, da ne bo oviral kalečih semen. **Z a d r ž e v a t i** mora vlago, vendar ne predolgo. Setev ne sme biti pregošta, da rastline druga druge ne bi ovirale.

Tako bomo na vrtu pridelali varno in zdravo hrano. Nekateri se bomo rekreirali v lastnem znoju, sklonjeni nad zemljo, na svežem zraku. To je zagotovo boljše kot v zaprtih telovadnicah. Strokovnjaki pravijo, da z uro zmernega vrtnarjenja pokurimo tudi do 400 kalorij, pri

ženskah v zrelih letih pa naj bi raziskave pokazale, da upočasnijo razvoj osteoporoze. Z vrtnarjenjem širimo svoj socialni krog - srečujemo sosede, razpravljamo o trdovratnih

Babičin vrt z zelenjavo in cvetjem

plevelih, si izmenjujemo semena in svoj pridelek delimo s prijatelji. Delo na vrtu je lahko tudi proti-

sa za bujno rast. Spomladi začnejo vrtovi bujno cveteti in cvetijo vse tja do jeseni. Kar iz koreninic požene in cveti, je plod stoletne tradicije. Občutljive rastline z zapletenim

razmnoževanjem nikoli niso našle prostora na kmečkih vrtovih.

Tudi danes se vse bolj

leta 1800 je prišla k nam kitajska potonika, ki je s svojo temnordečo, roza ali krem barvo ter predvsem z močnim vonjem osvojila gradove, dvorce in pozneje kmečke in meščanske vrtove. Ena izmed novejših vrst vrtnih rastlin je kapucinka. Danes jo vidimo med zelenjavnimi gredicami, saj so cvetovi uporabni za solato. Živorumen in oranžen ognjič raste vsako leto drugje, saj se zaseje sam in prispeva k zdravju vrtno zemlje. Na vrtu ni treba ločevati koristnih rastlin za prehrano od okrasnih rastlin. Prav sožitje med njimi je pripomoglo k dobremu počutju vseh in k skladni družbi, ki se dopolnjuje in podpira.

VALENTINOVO V NAŠIH SRCIH

Valentinovo je praznik, ki pogreje dušo in srce. Ne, ni praznik, da bi izobesili zastave, je pa praznik pozornosti, priložnost, da pokažemo naklonjenost ljubi osebi. Smo pomislili, kolikokrat v letu smo s cvetjem koga osrečili?

NAMIG

Jarice oziroma spomladanske čebulnice se pogosto prebudijo iz narave prej kot navadni mali zvonček. Lani so me tako navdušile, da so našle prostor tudi na mojem vrtu. Tudi vi si polepšajte svoj vrt s to rume-no trajnico. Razmnožuje se z gomoljčki in na vrtu cveti tudi po več tednov.

Besedilo in fotografije: Olga Varga

Šopek cvetja, primeren za valentinovo

Jarica v družbi z resjem

stresna terapija, pa naj bo na zelenjavnem ali okrasnem.

SKORAJ POZABLJENI BABIČINI VRTOVI

Na kmečkih vrtovih je ohranjeno delo več rodov, so žulji in znoj iz preteklosti, ki nas hranijo in tudi zdravijo. Mogoče niso tako estetsko urejeni, vendar skrivajo veliko humu-

trudimo za takšne vrtove, predvsem na podeželju. Cvetlice morajo biti koristne. To so zdravilne rastline za ljudi in živali. Cvetni okras naj traja od pomladi do jeseni. Zgodbe z nekaterimi rastlinami iz preteklosti, kot so hortenzije, kapucinke, oslez in zelnate potonike, se ponavljajo tudi danes. Okoli

ske čebulnice se pogosto prebudijo iz narave prej kot navadni mali zvonček. Lani so me tako navdušile, da so našle prostor tudi na mojem vrtu. Tudi vi si polepšajte svoj vrt s to rume-no trajnico. Razmnožuje se z gomoljčki in na vrtu cveti tudi po več tednov.

Družabni večer

Začetek neke slovenske pesmi pravi takole: »Ure, dnevi, leta tečejo ...«. Ko

Zbrani smo se dobili zvečer ob šesti uri in smo najprej zasedli kuhinjo,

Tako smo pripravljali pice

pišem ta prispevek o prvem letošnjem dogodku Društva porabske mladine, se tudi sama ustavim in pomislim, kako hitro je minilo eno leto in kako hitro smo začeli že drugi mesec novega leta. Hkrati pa me vese-

saj smo začeli s skupnim ustvarjanjem. Imeli smo gastronomsko delavnico, na kateri smo pekli pice. Na tak način smo se tako punce kot fantje preizkusili v kuhinji, obenem pa smo pripravili lastno večerjo.

Večer smo končali z družabnimi igrami

li, da so mladi Porabski Slovenci tudi letos angažirani in razmišljajo o dogodkih, ki bi jih lahko izvedli v tekočem letu. Tako smo na koncu meseca januarja, in sicer v soboto, 28., izvedli družabni večer. Dogodek je bil izveden na Gornjem Seniku, v Hiši jabolk. Vabili smo naše člane in vse mlade Porabce, ki so predhodno izrazili željo, da bi radi postali člani porabskega mladinskega društva.

V drugem delu večera pa je sledilo druženje ob topli peči in slovenski glasbi. Mladi smo igrali družabne igre, klepetali o načrtih. Upamo, da bo še več takšnih srečanj in bomo tudi v prihodnje tako lepo ustvarjali skupaj. (Program je finančno podprl Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.)

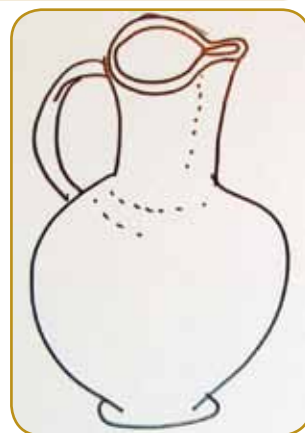
Martina Zakocs
predsednica DPM

V künji in da in gnes (5)

Štúcek/štöjclín – vrč za vino – kancsó

Vino so naši starci meli v leseni bečkaj v klejti, v künji na sto pa so dejvali v piskreni posaudi, štéra se je valila: štúcek/štöjclín ali pintek ali vrč. Te posaude so bile od znautra pa od zvüna oblejane. Od zvüna so bile pofarbane na zeleno, ridjavo ali žuto, leko so na nji pofarbali kakšne rauže ali listke. Kak veuka je bila ta posau-da, o tome nam guči ime pintek. Pint je mera za tekočine (folya-dék), v takšnoj posaudi je leko bilau liter pa pau vina.

Gnes damo v künji na sto vino v

glázi, v šterom ga küpimo ali pa v vrči iz glázojne.

Marija Kozar

Pustna delavnica

27. januarja smo imeli pouk predmeta Spoznavanje slovenstva v števanovski knjižnici. S prvim razredom smo šli v knjižnico na pustno delavnico.

Najprej smo si malo ogledali ta prostor se spoznavali s tem, kakšne knjige imajo: madžarske in tudi slovenske. Potem smo se malo pogovarjali o pustu, o tem, kakšne maske poznajo učenci.

Samostojno so si lahko izbrali maske, ki so si jo tudi pripravili. Samo

so jo pobarvali in nalepili. Z veseljem so maske nesli vsi domov. Hvala knjižničarki za možnost, da smo lahko imeli tam pouk.

Agica Holecz, ravnateljica

Gledališka predstava

27. januarja je v števanovskem kulturnem domu nastopila gledališka skupina iz Szegeda. Otrokom iz vrtca in učencem

kam in kako moramo zbirati smeti, kako se moramo oblačiti pozimi in kaj moramo piti, če se prehladimo. Z glasbo in s pes-

iz nižjih razredov smo predstavili igro z naslovom »Pustna porednost«. Snežak in tiger sta predstavila, kako moramo varovati naravo,

mimi so to pokazali na odru. Igra je bila zanimiva in poučna, igralci so pritegnili k sodelovanju tudi otroke.

Agica Holecz, ravnateljica

... DO MADŽARSKE

Vladimir Putin v Budimpešti

2. februarja je Budimpešto obiskal ruski predsednik Vladimir Putin, ki je bil gost premiera Viktorja Orbána. V zadnjih štirih letih sta se politika srečala že petkrat, leta 2013, 2014 in 2016 je bil madžarski premier na obisku v Moskvi, leta 2015 je Putin obiskal Budimpešto, kakor tudi prejšnji četrtek. Pogovori med člani delegacij so se začeli že dan prej, zunanji minister Péter Sziijártó je sprejel rusko ministrico za zdravstvo Veroniko Skorcovo, nakar se je pogovarjal z generalnim direktorjem Rosatomom Aleksejem Lihačovom, v sredo zvečer je imel pogovore z ruskim zunanjim ministrom Sergejem Lavrovom, v četrtek zjutraj pa z ministrom za industrijo in trgovino.

Putin in Orbán sta razpravljala o vprašanih energetske varnosti, o vprašanju Ukrajine ter o odnosih med Rusijo in Evropsko unijo.

V Evropi od raka še zmeraj največ ljudi umre pri nas

4. februar je od leta 2008 svetovni dan boja proti raku. Ob tem dnevu je tudi na Madžarskem bilo več akcij, katerih namen je bil ozaveščanje in izobraževanje o raku, saj na Madžarskem umre največ ljudi zaradi raka. Po podatkih Državne zveze društev za boj proti raku živi trenutno v državi kakih 300 tisoč bolnikov, po sedanjih statistikah jih nekaj sto boleznih ne bo preživelo. Najpogostejši so pljučni rak (predvsem pri moških), rak na dojki ali prebavilih. Medtem ko v državah OECD od tisoč bolnikov umre dva, na Madžarskem trije. To je največ v celi Evropi. Madžarska vodi tudi v tem, da je veliko rakastih bolnikov mlajših od 65 let. Medtem ko v ostalih državah Evropske unije od 100 tisoč ljudi 63 zgubi boj z rakom, na Madžarskem 65. V zadnjih desetih letih se je pri nas podvojilo število rakastih bolnikov, zato Zveza društev za boj proti raku opozarja na pomembnost preventive, predvsem na zdrav način življenja in udeležbo na presejalnih programih.

Mena so vnuki v vekšo veseldje kak spejvanje

Glasbenonarodopisni inštitut iz Lublane je leta 2015 vöduau en CD z naslovom Edna ftica prilatejla, za šteroga so naute v Porabji gorvzeli leta 1972. Peta nauta je na taum CD-ni Teče mi voda po ciglaj, pa tau nauto je M. Gašpar popejvala z Verice. Več mejsecov smo zmišlavalni na Zvezni, ka sto mora tau biti, dapa nejsmo gorprišli, zaman smo znali dekliško ime, pa tau, ka se je leta 1951 naraudila. Zdaj par kednau nazaj smo zvedli, ka ta dekla, zdaj že ženska, stera tau nauto zospeljvala, je Elvira Mešič, po dekliškom Gašpar z Verice, štera zdaj že v Varaši žive.

- *Tau mena povej Elvira, kak leko ti spejvaš na tistom CD-ni, gda tam tau piše, ka je spejvala M. Gašpar?*

»Tau je tak bilau, ka moji stariške so že starejši bili, gda sem se dja naraudila, pa dja sem te že velke sestre pa brate mejla. Moja mati, potistim gda sem se naraudila v kancelaja je name tak dala nutnapisati, ka Margit. Gda so sestre domau prišle, te so one taumi fejest prauto bile, ka je mena tašo menje dala, edna sestra je materi tau prajla, aj Elvira baudem, druga pa tau, ka Klara. Te je mati tau prajla, ka sem ešče nej okrščena, aj si te zgučijo, ka aj mam za drugo ime, pa te tak sem v cerkvi Elvira gratala. Gda je name naš mami notanapisala v šaulo, te so mojo ime tak napisali, ka Elvira Gašpar. Mati je prajla, ka v kancelaji sem dja Margit napisana, tau so prajli, ka se tau ne šté, dapa sledkar zato so že vcujnapisali ka Elvira Margit Gašpar. Gda so že vejn goraprišli, ka uradno sem Margit, te so že tau menje napisali naprej, ka Margit Elvira Gašpar, za par mejsecov so pa pomalek tanjali, ka Elvira. Potejm, gdekoli se mi je podpisati trbelo, sem že Margit bila, dapa ovak do gnesden me vsakši tak zové ka Elvira. Zavolo tauga

sem dja oblübila, ka svojim mlajšom dja dvaujo menje nemo davala, ka koli baude.«
- *Elvira, kak so tabé vöodbrali, ka si ti popejvala peto nauto na CD?*

»Laci Kovač je v Števanovca v šauli včejo pa on je prišo s tistimi, steri so goradjamali te naute. Zato ka leta 1971 je že bilau tekmovanje (verseny) v Števanovci pa v Slovenskoj vesi na Röpülj páva, ka je Demokratična zveza južni Slovanov organizirala. Dja sem tam tö gorastaupila pa zavolo tauga so te k mena prišli tej, ka so te stare porabske slovenske naute gordjamali.«

- *Kelko si mogla popejvati, gda so naute goradjamali?*

»Štiri naute sem popejvala, Pojem mi, pojej, čren kaus, Na brejgi trnina, Ozke so stezice pa Teče mi voda po ciglaj. Tau so doma pri našom rami, pri Žöjlini v tjöjnji gorzeli z magnetofonom, dapa te še nej bejla taša moderna tehnika, kak je gnesden. Tak tima smo mogli biti, gda so gordjamali, ka še luft smo nej smeli djamati, zato ka bi se tau vse čülo. Gda so tau goravzeli, te so odišli, pa potistim sem je več nikdar nej vidla. Samo sledkar, leta 1974, so mi gnauk poslali edno ploščo (hanglemez), ka so ga iz tej naut vödali, ka so tü v Porabji goradjamali.«

- *Nej je špajsno zdaj nazaj poslušati sebe, pa tau, ka si leta 1972 popejvala?*

»Tašoga reda si človek na svojo mladost nazaj brodi, na tau, ka si mladi bejo, nej si bejo trüden, kama si sto, si üšo, najbaukše pa tau bilau, ka si nišo brigo nej emo. Dja tak mislim, ka mi

smo lepša mlada lejta meli kak gnesden mladina. Tistoga reda je še dosta mladine bilau, vsi, ka smo bili z Ve-

Elvira Mešič, po dekliško Margit Gašpar

rice, iz Otkovec, iz Andovec pa iz Števanovec, smo v števanovsko krčmau odli v bale. Moja mati je dostakrat prajla, če dekke djestajo, te podje pridejo v bal kakkoli daleč, dapa gde dekke negajo, tam

»Spominska listina Margiti Gašpar za uspešno sodelovanje v finalu II. festivala narodnostnih pesmi in melodij,« piše na listini v hrvaškoj rejči

je te vse mrtvo. Dja sem v židanoj fabriki v bauti delala pa pondejlek, gda je zrzan-ka rano stanti trbelo, te sem mislila, ka me vrag vzeme, tak sem trüdna bejla. Tašoga

reda sem vsigdar oblübila, ka več nikdar v življenji nemo v bal üšla, dapa tau sem samo do petka tak mislila, v nedelo sem že kumaj čakala, aj se začne bal pa aj leko plešem. Vejš, kak je tau? Mladost je norost, dapa človek tau nika ne šanaliva, zato ka smo se lopau meli.«

- *Elvira, kak si ti v tau tekmovanje Röpülj páva nutprišla?*

»Če dobro vejm, prejk Krajczar školnika, zato ka te je on včejo nas na slovenski jezik, pa te on je mena pravo, aj se dja tö glasim, dja se te dvajsti lejt stara bejla. Tisti tau, najprvin so v Števanovce vküpozvali, gde je bejla edna žiriija, Vendel Konkolič, Karel Krajczar, pa še eden, steroga že ne vejm, sto bejo, pa te tej so se odlaučili, sto ide tadale.«

- *Sto je vam te slovenske nautte navčo, ka ste tam popejvali?*

»Moja mati je doma, gda je šivala, dostakrat slovenske naute popejvala, pa te tak sem se dja te naute od njé navčila. Tau je novembra bilau, gda smo v Števanovca popejvali, pa te decembra smo že na polfinale šli v Slovensko ves, gde so že iz cejlaga Porabja gorstaupili.«

- *Sto je tadale prišo odtec v Budimpešto?*

»Zvün mene, z Gorenjoga Senika mešani zbor Avgust Pavel, z Dolenjoga Senika Irena Barber pa Erika Glanz, pa še tri ženske, stere so tö popejvale. Tisti, ka smo v Budimpešto tadele prišli, mi smo se že kreda mogli dejvati. Nas je Irena Barber včila, zato ka ona se je k taumi fesjt razmejla, Laci Korpič pa je nas s fudi sprvajo, aj lepše vejm popejvati.

Gda sem vnoči delala, te sem v štrto vöri gorasela na bus, pa sem se v Varaš pelala, v šesto vöri na Dolenji Senik, gde smo probo meli, v deveto vöri nazaj v Varaš, pa sem delat üšla. Tau je mena te nikanej bilau, pa sem nej bila trüdna, nej zaman, ka sem ešče mlada bejla.«

- *Kak je bilau v Budimpešti?*

»Tau je edna sobota bejla pa na deseto vöro smo mogli tam biti v Budimpešti. Müva z možaum z Ferinom sva že v petek na cug sedla, zato ka sva se zdati stejla, pa nin sva nej najšla prstanka. Gda sem dja na Verici na bus sedla, te mena župan Vendel Konkolič pravi, ka on mena nika nede želo. 'Nika nemo ti želo, kak baude tak baude, tau ti naprej povejm, ka ti prva gvüšno ka neš, dapa drüga gvüšno, me je opauto. Pa tau je rejsan tak bilau, dja sem druga gratala, ka je pa z županije Baranya bila, ona pa prva. Samo sledkar sem zvedla, ka je predsednik žiriije tö iz tiste županije bejo, pa zavolo tauga so mena Vendel Konkolič prajli, gvüšno ka drüga baudem. Vseedno ka sem drüga gratala, tau je zato velko delo, zato ka tau je državno tekmovanje bilau kakkoli gledamo.«

- *Prstane se je posrečilo küpti v Budimpešti?*

»Nej, nejsva najšla tašoga, steri bi se nama povido. Sledkar v Zalaegerszegi sva ga tjöjpila. Potejm sva te rama zidala, te se je dekličina naraudila, sin se je naraudo, delat sem odla, mauž je dostakrat tak delo, ka je v petek odišo pa samo v nedelo prišo nazaj, potejm smo na vnuke mogli skrb meti, tak ka popejvanje se te tak s tejm končalo. Dapa sploy mi je nej žau, ka sem na mlajše pa na vnuke mogla skrb meti, zato ka tau je mena vekšo veseldje bilau kak kakšno koli spejvanje.«

Karči Holec

Slovenske zgodovinske pripovedi – 6.

Visike držine ravnajo žitek v slovenski krajinaj

Ništernim visikim rodbinam se je na gnešnjom Slovenskom posrečilo, ka so iz svoji grüntov pa krajinj v 11. ino 12. stoletji napravili dežele (tartomány), v šteraj so bili uni deželni knezi, najvišiši

do konca prve svetovne bojne kraljvala slovenskim deželam, od srejde 15. stoletja dale pa so - z ništernimi pavzami - prejkmeli Vogrsko kraljestvo tō, z našimi vogrskimi Slovencami vküper.

Najveksi središnjeveški grad kraljije nad »knežim varašom« Celjom

gospodari. Svoje dinastične zemlé so vekšale, gda koli je tau bilau mogouče. Té krajine so bile na raubi cesarstva, gde se je leko dosta služilo pa dobila velka politična mauč. Té gospaudge so skrb meli na grajnca rosaga, zatok jim je mogo cesar zvün funkcij eške velke grünte tō talati. Na Koroškom sta takšivi rodbini bili Eppensteini ino Spanheimi, na Kranjskom Andechsi ino Auerspergi, na Štajerskom pa so gospodarili Traungauci.

V drugoj polovici 13. stoletja je začno mauč dobivati češki krau Otokar II. Přemysl, šteri je brž grato gospodar Štajerske, Koroške ino Kranjske. Leta 1278 so ga dojbili Habsburžani, rodbina, od štere pripovejst segne nazaj do 10. stoletja, bila pa je do konca prve svetovne bojne edna najbolje krepki pa važni držinj v evropskoj zgodovini.

Ime »Habsburg« je rodbina dobila v 11. stoletji, gda je eden od njeni članov daubo grad Habichtsburg (»hájavár«) v Švajci. Flajsno so si dobivali zemlé pa mauč vse do tistoga, gda je njini Rudolf I. grato nemški krau leta 1273. Gda je dojbizu češkoga Otokara, je rodbina oprvin dobila Avstrijo ino Štajersko. Če rejsan so v 14. stoletji zgbili nemški tronuš, so začnili svojo mauč vekšati v takzvani »dedni deželaj« (örökös tartományok). Leta 1335 je Albreht II. daubo Kranjsko pa Koroško, njegov sin Rudolf IV. pa eške Tirolsko. Prvi njini cesar je grato Friderik III., šteri je združo avstrijske dežele. Habsburška dinastija je od tistoga mau pa vse

Na slovenski zemljaj pa je gospodarila edna druga držina tō, šterone smejmo pozabiti. Rodbina slobaudni gospaudov s štajerskoga grada Žovnek v Savinjskoj dolini je z dobrimi žetitvami pa sodadžkov službov v 14. stoletji

dobila veuko mauč. Grünte so prejkvzeli na Štajerskom, Koroškom ino Kranjskom, od druge rodbine, od Vovberški pa so erbali varaš Celje. Leta 1341 so je

Dvoglavi orel (kétfejű sas) Habsburžanov je do konca prve svetovne bojne nad glavauv Slovincov lejto

oprvin zdignili v grofe Celjske.

Že tistoga časa so se začnili povezovati z velikimi vladarskimi rodbinami (uralkodói családok). Leta 1396 je v bojni prauti Törkom pri Nikopolji celjski grof Herman II. rejšo žitek vogrskoga krala Žigmonda Luksemburškoga. Z njegovv pomočjav so Celjski svojo bogastvo povekšali na gnešnje soverno Hrvaško, štera je tistoga ipa zvün cesarstva bila kak eden tau Vogrskoga kraljestva.

Gda je Žigmond nemško-rimski cesar grato, se je oženo s Hermana čerdjav

Barbarov pa od tistoga mau njegov zet biu. Casar je držino svoje žené leta 1436 zdigno v kneze (herceg), zavolo toga so se fejst svadili s Habsburžani. Nej je čüda, vej so pa prejdni od Celjski prva djenau té Habsburgi bili, po nauvom pa so njine zemlé grtävale ejkstra krajina. Začnila se je bojna med držinama, šterivi sta se zgljali eške samo za sedem lejt. Pravi mér pa je grato samo te, gda so celjski gospaudge leta 1456 vömrli. Prva, kak bi pa prišo konec držine Celjske, so njeni voditeli meli velke dinastične plane, člane svoje žlate so oženili v druge velke rodbine. Najstarejši sin Hermana Friderik II. pa je spoj ovak gledona tau. Njegva žena z erične rovačke držine Frankopan je mrla spoj čüdna, grof pa se je zdau z ednov bole prausnov plemkinjov (nemes hölgy), Veroniko Deseniško. Oča Herman je snejo obsaudo kak čalarico, go leta 1425 vmauro, svojoga siná pa dau zaprejtj v vauzo. (Pripovejst o nesrečnoj lübezni med Friderikom ino Veronikov so dostakrat gorobredili v slovenskoj literaturi. Najbole erični sta dramj Otona Župančiča ino Bratka Krefta.) Friderika najstarejši sin, grof Ulrik II., je biu bole čeden: za ženo je vzeu čer srbskoga despota, pa se tak rodbinsko povezo s samim veličastnim törskim sultanom.

Celje je leta 1451 dobilo varaške pravice, njegovj grofi pa so nad mestom zozidali krepk grad, šteri je gnesnedén najveksi takši kompleks na Slovenskom. Spodkar na raubi varaša so si gospaudge zdignili pravo knežo palačo (hercegi palota), v šteroj so držali svoj dvaur pa v štero so zvali erične umetnike ino čednjake, pa jim gratali mentorj. Stvaurili so dosta klauštrov, dali so penezze za zidanje cerkva, vnaugo arhitekturni spomenikov na Slovenskom nosi pečatli njini rauk.

Cesara Žigmonda nečak (unokaöcs), celjski grof Ulrik II., je kak velki gospaud cujbju pri bojnaj po celjoj Evropi, na prauške pa je odo na Španjolsko, gde so njega pa njegve konjenike gorprija-

li z vsejmi čestmi kak liki vladare. Biu je stric od mladoga vogrskoga krala Ladislava (vnükeka Barbare), od šteroga skrbnik je sto gratati pa tak istinski vladar Vogrskoga kraljestva. Madžarski velikaši so ga nej steli blüzi tronuša svoje domovine meti, zatok so se vküper z Ladislavom Hunyadinom zakunili, ka ga vmorijo. Leta 1456 se je atentat v Beo-

Celjske tri zvezde najdemo eške gnesnedén v grbi Republike Slovenije

gradi priško. Ulrikovi mlajši so že pred njim mrlj, tak je bilau dinastije konec - po kračjšoj bojni so vse njine krajine prejkvzeli Habsburžani.

Celjski grofi so najbolje poznana plemiška rodbina, štera je mejla svoj center na slovenskoj zemlej. Ali so bili Nemci, ali Slovenci, je nej pravo pitanje za tiste cajte, vejpa je narodna identiteta eške nej znamenje dobila. Žmetno damo valati tistoma staroma mišlenji tō, ka so celjski grofi zatok meli grünte pa žlato v drugi gnešnji južnoslovanski rosagaj, ka bi služili »jugoslovanskoj ideji«. V središnjom vöki so velale regionalne identitete - istina pa je, ka če so plemiške rodbine prišle z nemški krajinj, so se zavolo prausnoga lüstva donk navčile slovenski tō. Eden od celjski držinski članov je na začetki 14. stoletja svoje pavre v slovenskom geziki včiu, kak aj se branijo prauti kobilicam (sáska). Srbska žena Ulrika II. Katarina je ednoma grofi v Gorico pisala s cirilskimi literami - tau slavsko pisanje se je leko tisti grof navčo samo na celjskom dvauri.

Kakši velki pomén má najbolje erična rodbina na slovenski tlej, vidimo v grbi (címer) gnešnje Republike Slovenije: na njem najdemo celjsko znamenje trej zlati zvezd na sivom pauli. Tak je venak nej istina gratala, ka so vözglasili na pokapanji slejdnjoga Celjana Ulrika II.: »Gnes grofje Celjski ino nikdar več!«

-dm-

Leta 2017 obhajamo 60-letnico mučeniške smrti kaplana v Traušči pri Monoštri

SPOMINSKO LETO JANOŠA BRENNERJA

Leta 1990 sem že pá živela v Porabji v Monoštri. Delala sem v mestni gimnaziji, bila sem tudi kot vzgojiteljica v dijaškem daumi. Tam sem vzela v rok en oktobrski večer nauve novine, stere so izšle v časi

političnih sprememb (politikai változások) na konci devetdeseti lejt prejšnjoga stoletja, zvale so se *Vasvármegye*. V oči mi je spadno nejsakdanjši naslov: *Postavitev kipa umorjene mu duhovniku*. Ka nejssem čüla, ka bi bujli kakšnega župnika, sem včasín začnila šteti članek, sem mislila, ka so si pá novinari vözmislili neka, naj lažej odajo svoje novine.

»Novica« nej bi smešla biti novica zamé, stera sem živela v Porabji, ojdla v gimnazijo v Monoštri! Umor (gyilkosság) se je namreč zgaudo leta 1957, dapa komunistične politične sile so ga po vsej sili skrivale, nihče nej vüpo gučati o njem, ranč doma v družini nejssem čüla nika o kruti usodi mladoga düšnoga pastira, steri je pri 26. lejtaj starosti mrau zavolo sovraštva do vöre kak mučenik. Nezpoznani hüdi lidgé so ma vzeli žitek. Pokopan je v cerkvi svetoga Kvirina v družinski kripti v Somboteli.

Po političnij spremembaj so se začnili spominjati na mučenika: 13. decembra 1992 so na Židovi na kraji smrti mladega kaplana postavili spominski križ, za eno leto je biu napravljen Brennerjev sklad (Brenner János Emlékhely Ala-

pítvány), 9. decembra so dojdjali temeljni kamen spominske kapele na kraji umora, stero je 25. avgusta 1996 blagoslovo sombotelski püšpek dr. István Konkoly.

Leta 1999 se je začnilo v

Mladi kaplan János Brenner

cerkvaj fare Traušče in Varaša moliti za svetniškega »kandidata«. Sombotelska škofija je uradno razglasila proces postopka za kanonizacijo.

14. februarja 2004 so v Sombotelu prejeli Nihil obstat, kar pomeni, da je Sveti sedež odobro kandidata in se je začnila beatifikacija Božjega služabnika Jánosa Brennerja. Na njega se spominjajo vörniki in cerkev in molijo za beatifikacijo v cerkvaj pri svetij mešaj, v kripti, gé počiva njegvo mrtvo tejló, na ponočni prauškaj decembra po pauti, stera ga je vodila do srečanja s svojim Stvoritelom.

Gnauk na konci 30-ij lejt prejšnjoga stoletja so šaolarge Škofovske osnovne šaole v Sombotelu zašpialili kruto zgodbico maloga Tarzicija v Rimi – vlogo pojba Tarzicija, šteri je v

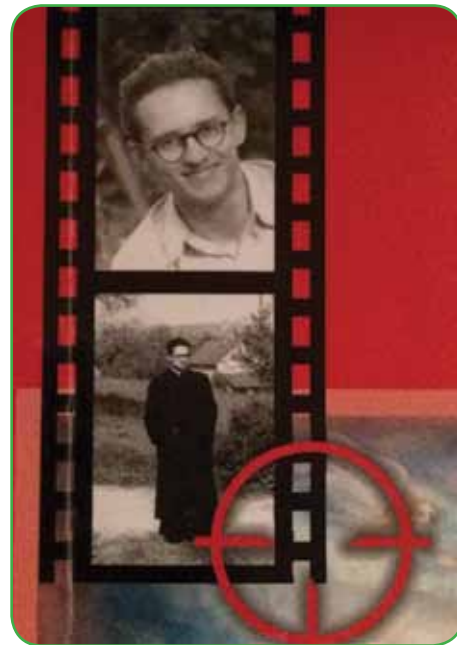
mladij lejtaj mogo za volo svoje zvestobe do katoliške vöre strpéti mučeniško smrt, je na silo što dobiti mali Janoš Brenner. On je zašpilo, kak je mladi Rimljan Tarzicij noso v vaozo kristjanom sv. Evharistijo – Bože tejló, je k sebi stiskavo, aj ne spadne na zemlo ali pride poganom v roké Kristušovo tejló té, da so ga nevörniki napadli pa s kamenjami na smrt zlüčali... Gda se je Janoš Brenner odlaočo, ka de cistercijanski redovnik, pa se je naskrivaj prisego za cistercijanski noviciat v Zirci, je za redovno imé daobo ime Anastaz. Sveti Anastazij (600-628), je biu perzijski sodak, po spoznanji krščanske vöre se je dauokrstiti, pa je za volo svoje krščanske vöre in zvestobe do edinoga Boga vküper z drügimi 70. kristjani med hüdim mučenjom mogo mrejtí. Kak da bi že naprej se čütílo, ka se življenje mladoga Janoša Brennerja povezuje z usodo, štera vodi do bridke pa težke smrti.

Držina, v šteroj je v Sombotelu gor raso, je bila izredno vörna. Oče Jožef Brenner, 10. sin župana mesta Szombathely, bi po voli svoje mame mogo gratati dühovnik, dapa on nej čüto pozvanja, rad je pa molo pa k meši odo, pobožnost je svedočilo cejlo njegvo življenje. Mama, Julija Wrankovich, je prišla s severnoga tala Vogrske, tö z držine, v šteroj je 12 mlajšov gor raslo. Flajsna ženska, dobro roga srca, štera je s svojo veselo naturo pa odprtostjo vse včinila za svojo držino, rada je pomagala drügim eške v tisti cajtaj tö, gda so sami težko živeli. V držini so se rodili trgé sinovge, vsi trgé so gratali dühovniki. László, János pa József.

Po drügi svetovni bojni so

na Vogrskom katoliško cerkev tö preganjali. Ka pa je z edne držine tri dühovnike dobila Cerkev? Sinovi Brennerjeve držine so vödržali pri veri pa so slüžili Baogi pa katoličanom. (Pater József, najmlajši sin, bivši vikar sombotelske škofije, do gnešnjega dneva slüži.)

János Brenner je bio za dühovnika posvečen 19. junijuša leta 1955. Za geslo primicija, novomešnika si je vöodebro s Svetoga pisma „...njim, šteri lübijó

Boga, vse pripomore k dobremu, ...” (Rim 8,28). Po naovoj meši ga je püšpek poslo za kaplana v Traušče paoleg Varaša. Tü ga je lüdstvo včasik rado melo, ka je lepou predgo, rad je včio mlajše, se je spravlo z dvorniki. Človek je bio vsigdar nasmejan, veseli, zadovoljen, dobrosrčen. Tao je tisti cajt, tista politika nej mogla vöstati. Stéli so, aj ga püšpek kraj deje, dapa on tega nej sto. Večkrat je tak pravo v svoji molitvaj, ka na etom svejti nika ne potrebüje, ka je vse, cejlo svoje življenje Baogi v rake dao. Probali so ga doj z motora süiniti, gda se je s Farkašovec domao pelo. Té se je tö nej zbojo, drva,

ka so praoti njemi lüčali, je vöokraožo...

14. decembra 1957. leta kaoli paonaoči ga je en mladi pojep vö s farofa paozvo, ka prej ma méra stric... János Brenner se je brez bojzani napaoto, kam ga je düžnost pa vöra pelala. Ka se je zgaudilo ponoči s 14. na 15. december leta 1957 na brgej med cerkvijo v Traušči pa do Židovo?

Na paoti so ga večkrat napadli, pa tam, gé zdaj kapela Jánosa Brennerja stoji, so ga 32-krat smeknili, pa

ga do ene židovske iže potégnili, ka bi ga tam v stüdenec süinili...

Kak tistoga ipa mali Tarzicij, je Janoš Brenner tö varüvo oltarsko svestvo z raokov... vse je bilo na njem z moždeno, krvavo, dapa oltarskoga svestva pa nej püsto - mrao je za svojo vöro. Molite tau mo-

litev za njegvo

beatifikacijo, šteri ste verniki, ka aj s kem prva grata blajženi, pa de proso Boga za nas:

»Vsemogočni večni Bog, ki si svojemu služabniku Janošu podaril milost duhovniškega poklica in si ga imel vrednega daru mučeništva, prosimo Te, poveličaj ga pred vesoljno Cerkvijo. Njegovo zvesto in zgledno življenje, ki ga je daroval za tvoje ime med opravljanjem duhovniškega poslanstva, naj nam posreduje milost, da bomo rasli v sveti veri in sprejemali žrtve in trpljenje za rast tvojega kraljestva med nami. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.«

Erika Köleš Kiss
slovenska zagovornica

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 10. DO 16. FEBRUARJA

PETEK, 10.02.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost: Nova spoznanja o možganih, oddaja o znanosti, 12.20 Danes dol, jutri gor: Županja hoče Anji podtakniti Nandija, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio 3, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.15 Pujša Pepa: Juretov dirkalnik, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Koncert ansambla Nemir, 21.25 Slovenska polka in valček 2015 - Festivalne uspešnice, 21.40 Slovenska polka in valček 2016 - Alpski kvintet, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Kota Zabriske, ameriški film, 0.55 Profil, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

PETEK, 10.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 To bo moj poklic: Orodjar, 9.00 Bleščica, oddaja o modi, 9.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: smuk (Ž), 11.35 Halo TV, 12.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: slalom (Ž), 14.30 Biatlon - svetovno prvenstvo: sprint (Ž), 16.15 Na obisku, 16.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.05 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.30 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Zajčja luknja, ameriški film, 22.00 Derren Brown: Apokalipsa, 22.50 Polnočni klub: Zakaj ne čutiš kot jaz? 0.00 Svetovni popotnik: Utah in Kolorado, 0.55 Glasbeni spoti, 1.55 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: smuk (Ž), 3.10 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: slalom (Ž), 4.15 Biatlon - svetovno prvenstvo: sprint (Ž), 5.40 Glasbeni spoti

SOBOTA, 11.02.2017, I. spored TVS

5.50 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 11.25 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakereš? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.25 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Najbolj odštekana prenočišča, 15.00 Planet Zemlja (II.): Otoki, koprodukcijska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Milena Zupančič, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Slovenska narečja: Dolenjska narečna skupina, dokumentarna oddaja, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimer: Riši, raček, riši, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Vse je mogoče, najboljši trenutki, 21.25 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.55 Taka so pravila, koprodukcijski film, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

SOBOTA, 11.02.2017, II. spored TVS

6.10 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 8.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 10.25 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 11.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: smuk (M), 13.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 14.45 Biatlon - svetovno prvenstvo: sprint (M), 16.15 Čarokuhinja pri atu: Haloze, 16.45 Derren Brown: Apokalipsa, 17.45 Vitanje v vesolju, Sunita, dokumentarni film, 18.40 Popšop, 19.10 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.25 V svojem ritmu: Reggae, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Presladko življenje, češki dokumentarni film, 21.50 Zvezdana, 22.35 Večer v Palladiumu (II.), 23.25 Popšop, 23.55 Bleščica, oddaja o modi, 0.25 Glasbeni spoti, 1.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 4.00 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: smuk (M), 4.45 Glasbeni spoti

NEDELJA, 12.02.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.15 Danov Dinosvet: Hitri in glasni; Snežne igre, kanadska otroška nanizanka, 10.50 Prislunhimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Čudenje nad božjimi deli, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Koncert ansambla Nemir, 14.45 Vinetu 3, nemška miniserija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Tilka in prijatelj, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Več po oglaših, slovenska nadaljevanka, 20.30 Voja in mir, angleška nadaljevanka, 21.20 Intervju, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Mednarodni baletni gala koncert Društva baletnih umetnikov Slovenije, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.20 Dnev-

nik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.15 Info-kanal

NEDELJA, 12.02.2017, II. spored TVS

5.55 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 7.45 Duhovni utrip, 8.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 10.15 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (Ž), 11.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: smuk (Ž), 13.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 14.45 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (M), 15.45 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 17.15 Slovenska narečja: Dolenjska narečna skupina, dokumentarna oddaja, 17.55 Zvezdana, 18.40 Avtomobilnost, 19.10 R. Wagner: Tristan in Izolda, TV ples, koreografija Mitja Popovski, 19.25 S. Prokofjev: Simfonija št. 1 v D-duru, op. 25, »Klasična« (Orkester Slovenske filharmonije in Dmitrij Liss), 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Planet Zemlja (II.): Gore, koprodukcijska dokumentarna serija, 21.20 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Met izza črte, dokumentarna oddaja, 21.50 Brez zavor - smrtonosna kultura naglice, angleška dokumentarna oddaja, 23.10 Vikend paket, 0.20 Glasbeni spoti, 1.20 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 3.00 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (Ž), 3.55 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (M), 5.05 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 13.02.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.40 10 domačih, 11.10 Vem!, kviz, 11.50 Kaj govoriš? = So vakereš? 12.20 Danes dol, jutri gor: Kar te ne ubije, te krepki, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil: Magdalena Reiter, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Finalna oddaja, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Ozi bu: Hiša na ledeni plošvi, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pisave: Alojz Ihan, Veronika Dintinjana in Mitja Drab, 23.40 Glasbeni večer, 0.25 Profil: Magdalena Reiter, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

PONEDELJEK, 13.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 To bo moj poklic: Polagalec talnih oblog, 9.05 Slovenski vodni krog: Pišnica, dokumentarna nanizanka, 9.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: smuk (M), 11.20 Halo TV, 12.10 Domači pajek, dokumentarni feljton, 12.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: slalom (M), 14.25 Polnočni klub: Zakaj ne čutiš kot jaz? 15.50 Ljudje in zemlja, 16.55 Avtomobilnost, 17.25 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Svetovni popotnik: Karibi 21.20 Luther (IV.), angleška nadaljevanka, 22.15 Inšpektor Tschiller: Nagrada, nemška miniserija, 23.50 Bunkerji, brutalizem in zadržost: Poetika betona, 1. del, angleška dokumentarna serija, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: smuk (M), 2.50 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: alpska kombinacija: slalom (M), 3.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 14.02.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Čudenje nad božjimi deli, 12.20 Danes dol, jutri gor: Pozimi pa rožice ne cveto, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTeVe, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.40 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Pol-di: Dan, ko se je zvezda utrnila z neba, risanka, 18.15 Pavle, rdeči lisjček: Pavle in pločevinka sardin, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 20.50 Med zidovi, dokumentarni film, 21.40 Moj klasični hit: Robert Friškovc, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Franc Sever - Franta, partizanski komandant - 2. del, dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

TOREK, 14.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 To bo moj poklic: Polagalec talnih oblog, 9.05 Slovenski vodni krog: Ižica, dokumentarna nanizanka, 9.50 Danilo Žerjal, športni velikan s Krasa,

dokumentarni film, 11.00 Zvezdana: Voja ali mir? 11.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: ekipna tekma, 13.55 Dobro jutro, 15.25 Vse je mogoče, najboljši trenutki 2016, 17.00 Čarokuhinja pri atu: Prlekija, 17.30 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Švedska teorija ljubezni, norveško-švedska dokumentarna oddaja, 21.30 Prava ideja, 22.00 Večer v Palladiumu (II.), 22.50 Votla krona, angleška nadaljevanka, 23.40 Glasbeni spoti, 0.40 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: ekipna tekma, 2.35 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

SREDA, 15.02.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Pisave: Alojz Ihan, Veronika Dintinjana in Mitja Drab, 12.25 Danes dol, jutri gor: Resni pogovori, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: dr. Vasko Simoniti, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice: OŠ Franceta Prešerna, Črenšovci in OŠ Domžale, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Zajček Belko: Prvič, ko sem bil slaven, risanka, 18.10 Pipi, Pupu in Rozmari: Pesem morskih deklic, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Družinski film, koprodukcijski film, 21.35 Kino Fokus, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Primer Barschel, nemška miniserija, 0.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

SREDA, 15.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.05 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 8.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 10.45 To bo moj poklic: Oblikovalci kovin, 11.10 10 domačih, 11.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 14.15 Biatlon - svetovno prvenstvo: posamična tekma (Ž), 16.15 Vikend paket, 17.55 Košarka: pokal Spar - četrtfinale, Helios Suns : Union Olimpija, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Miloš, čustvena navezanost, nemški portretni film, 21.30 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 22.20 Bleščica, oddaja o modi, 22.50 Aritmija, 23.20 Aritmični koncert - Karmakoma, 0.10 Glasbeni spoti, 1.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 3.00 Biatlon - svetovno prvenstvo: posamična tekma (Ž), 4.40 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 16.02.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Danes dol, jutri gor: Inteligentni sesalec Stane, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Med zidovi, dokumentarni film, 14.20 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Brez meja - Hartáralan, oddaja TV Lendava, 15.30 Svetovni popotnik: Karibi, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Knjiga o džungli: Safari, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Studio 3, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, 23.05 Osmi dan, 23.40 Panoptikum, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

ČETRTEK, 16.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 7.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 9.30 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (Ž), 10.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 12.55 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (Ž), 14.15 Biatlon - svetovno prvenstvo: posamična tekma (M), 16.15 Kino Fokus, 16.45 Slovenska narečja: Dolenjska narečna skupina, dokumentarna oddaja, 17.25 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Od St. Moritza do Hochfilzna, večerna oddaja, 20.30 Mejniki zvoka: Sem tisto, kar poslušam, ameriška dokumentarna serija, 21.25 Avtomobilnost, 21.55 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Najboljša hrana s stojnic, 22.20 Koncertni klavir, ameriško-španski film, 23.45 Slovenska jazz scena: Večer avtorske glasbe Lojzeta Kranjčana: Big Band in Simfonijski orkester RTVS s solisti, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 3.30 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (Ž), 4.35 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Zveza Slovencev na Madžarskem
Vas vljudno vabi na proslavo in sprejem ob
SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU,
ki bo v nedeljo, **12. februarja 2017,**
ob 14. uri v Slovenskem domu v Monoštru.

O pomembnosti praznika in kulture bo spregovorila
višja znanstvena sodelavka Glasbenonarodopisnega inštituta
ZRC SAZU
doc. dr. Marija Klobčar.

V okviru slavnostnega dogodka bomo predstavili zgoščenko z naslovom

Edna ftica priletejla (ljudske pesmi iz Porabja)
iz arhiva Glasbenonarodopisnega inštituta Slovenije.
Kulturni praznik bosta z nastopom počastili
skupina ljudskih pevcev ZSM Gornji Senik in pevska skupina
»Sombotelske spominčice«.
Prireditve se bo zaključila s koncertom
Dorine Gujt (vokal) in Andija Sobočana (cimbale)
z naslovom „Kjer se zliva prekmurska duša“.

Naš program je podprl Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

POZVANJE
Z veseljem Vam dámo na znanje, ka
DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV
de v soorganizaciji
veške pa SLOVENSKE NARODNOSTNE SAMOUPRAVE SAKALAUVCI ino
DRUŠTVA PENZIONISTOV ROGAŠOVCI
na fašensko nedelo držalo
VARAŠKI SLOVENSKI FAŠENSKI KARNEVAL.
Fašenski se napautijo od Slovenskoga dauma prauto centra Monoštra
26. februara 2017, v 14.30 vóri.
PRIDTE se vi tū z nami veseliti!
(POZOR: Če de preveč lagvo vrejmen, te mó meli karneval samo zasé v Lipi I)
Program finančno pomaga: Ministrstvo za človeške vire, Budimpešta

Števanovska bauta pride k vam domau!

V Števanovci, Otkauci, na Verici, v Ritkarovci, Andovci pa na Dolejnjon Seniki števanovska bauta pride domau!

Pozovite našo bau-to po telefoni zazranka do 8. vóre, povejte, ka bi tjojpili, pa vam eštja dopodneva pripelamo k vam domau. Ponujamo vam friško mesau, frištje žemlé, kif-line pa pogačice, pokaraj pa vse drugo, ka vam domá trbej.

Za najmenja dvejezero forintov si morate pristólati, te vam leko pripelamo domau.

Naš telefon je:
350-026 ali leko pozovete
Zoltána Nagya tó po telefoni
0630/640-1561.

FOTOGRAFIJA TEDNA

Eliza Nagy: Zimski čas v Porabju

Dragi otroci! Najlepša hvala za poslane fotografije. Veseli smo, da ste nam poslali veliko lepih posnetkov. Najbolj pridni ste bili na **Gornjem Seniku**, hvala tudi učitelju asistentu Ninu. Za fotografijo tedna smo izbrali sliko **Elize Nagy**. Razen nje so fotografije poslali: *Laura Németh*: Zimska narava v Slovenski vesi, *Flóra Németh*: Kapela v Sakalovcih pozimi, *Sugár Petres*: Svetlobni križ v Sakalovcih pozimi, *Marcell Herzog*: Sončni žarki skozi zimsko naravo (**6. razred**); *Levente Nagy*: Šola in cerekev na Gornjem Seniku v zimski idili, *Levente Nagy2*: Drsanje na monoštrskem jezeru, *Márton Abucewicz*: Zima na Spodnjem Janezevom Bregu na Gornjem Seniku, *Stefánia Drávecz*: Ptíčja hišica v snegu (**5. razred**)

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrttek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotá; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB